

Valtuustoaloite Kemijärven reaalitalouden selvittämiseksi

KV 13.5.2026
210/02.07.00/2026

Liitteenä valtuustoaloite Kemijärven reaalitalouden selvittämisestä.

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä osaltaan valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen ja esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto toteaa valtuustoaloitteen tältä osin loppuun käsitellyksi.

Päätös

KH 27.04.2026 § 141

Kari-Antti Virkkula ja 12 muuta valtuutettua ovat jättäneet 24.3.2026 § 45 valtuustoaloitteen koskien Kemijärven reaalitalouden selvittämistä.

Valtuustoaloite on **liitteenä 1**.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Kemijärven kaupunki aloittaa reaalitalouden selvittämiseksi toimenpiteet, jossa uudelleen arvioidaan eri omaisuuserät ja ne listataan. Työn etenemisestä raportoidaan toimielimille kokouksissa. Työ aloitetaan heti päätöksenteon jälkeen.

Reaalitalous tarkoittaa suomisanakirjan (suomisanakirja.fi) mukaan talouden osaa, jossa tuotetaan, jaetaan ja kulutetaan todellisia tavaroita ja palveluja sekä käytetään työvoimaa, pääomaa ja luonnonvaroja. Se kuvastaa taloudellista toimintaa, joka vaikuttaa ihmisen arkeen, työllisyyteen ja hyvinvointiin. Reaalitalous kattaa tavaroiden ja palvelujen tuotannon, kulutuksen, investoinnit, työllisyyden ja työn sekä tuotantomäärät ja ostovoiman. Reaalitalouden kehitystä mitataan usein bruttokansantuotteella (BKT).

Reaalitalous luo työpaikat ja tulot, määrittää kuntien ja valtion veropohjan ja sen tila vaikuttaa palvelujen rahoitukseen, investointeihin ja aluekehitykseen. Talouskriiseissä tarkastellaan usein, miten rahoitusmarkkinoiden häiriöt heijastuvat reaalitalouteen esim. tuotantoon ja työllisyyteen. Mm. Suomen Pankki julkaisee reaalitalouden analyysyjä.

Kuntatalouden näkökulmasta reaalitaloudella puolestaan tarkoitetaan kunnan alueella tapahtuvaa todellista taloudellista toimintaa, kuten yritystoimintaa, työllisyyttä, palkkatulojen muodostumista, rakentamista ja investointeja. Reaalitalous muodostaa kuntatalouden perustan, sillä se määrittää kunnan veropohjan ja vaikuttaa suoraan kunnan palvelujen rahoitusmahdollisuuksiin. Reaalitalouden kehitys vaikuttaa kuntien tuloihin erityisesti kunnallisveron, yhteisöveron ja kiinteistöveron kautta. Työllisyyden ja palkkasumman kehitys ratkaisee kunnallisveron kertymän, kun taas yritystoiminnan kannattavuus ja investoinnit vaikuttavat yhteisöverotuottoihin. Rakentamisen ja asumisen kehitys puolestaan vaikuttaa kiinteistöveropohjaan (Lähde: VM:n nettisivut).

Reaalitalouden heikkeneminen näkyy kuntataloudessa verotulojen kasvun hidastumisena tai laskuna sekä menojen kasvuna. Erityisesti työttömyyden lisääntyminen kasvattaa kuntien rahoitusvastuulla olevia työllisyyden

hoidon ja työttömyysetuuksien kustannuksia sekä lisää palvelutarvetta. Vastaavasti vahva reaalityalous tukee kuntatalouden tasapainoa hillitsemällä menokasvua ja vahvistamalla tulopohjaa. Kuntien investoinnit, kuten infra-, koulu- ja toimitilainvestoinnit, ovat keskeinen osa reaalityaloutta. Ne tukevat alueen elinvoimaa ja pitkän aikavälin kasvuedellytyksiä, mutta investointikyky on sidoksissa kunnan reaalityalouden kehitykseen ja talouden tasapainoon. Pitkittynyt reaalityalouden heikkeneminen johtaa investointien lykkääntymiseen ja heikentää kunnan pitkän aikavälin elinvoimaa. Kuntatalouden tasapaino ei voi pitkällä aikavälillä säilyä, ellei kunnan alueen reaalityalous kehity myönteisesti. Tästä syystä reaalityalouden ja elinvoiman vahvistaminen on keskeinen osa kestäväää kuntataloutta (Lähde: VM:n nettisivut).

Edellä olevan määrittelyn mukaisesti reaalityaloudella ei tarkoiteta kunnan omaisuuserien uudelleenarviointia ja listaamista. Kemijärven kaupungin omaisuuserien uudelleenarviointi ja listaaminen on taloushallinnollinen ja kirjanpidollinen toimenpide. Se ei ole suoraan reaalityaloudellista toimintaa, kuten valtuustoaloitteessa esitetään. Kaupungin omaisuuden kartoittaminen tai uudelleen arvottaminen ei muuta Kemijärven reaalityaloutta, vaan siihen vaikuttaa työllisyyden positiivinen kehitys, yritystoiminnan laaja-alaisuus ja kannattavuus, investointien määrä sekä palvelujen ja tavaroiden tuotanto ja niiden käyttö.

Kirjanpitoarvojen muutokset ja omaisuuserien uudelleen arviointi ja listaaminen eivät luo työpaikkoja, eivät lisää tuotantoa tai palveluja, eivät tuo suoria verotuloja, eivät ole investointeja eivätkä kulutustoimintaa, mutta voivat liittyä epäsuorasti kunnan talouteen silloin, jos uudelleen arviointi ja listaaminen johtavat omaisuuden myyntiin, toimitilojen tehostettuun käyttöön, vaikuttavat kaavoitus- tai investointipäätöksiin sekä johtavat omaisuuden kehittämiseen ja investointikäyttöön.

Kemijärven kaupungin omaisuuserien arviointi ja listaaminen kuuluvat kaupungin talousjohtamiseen, kirjanpitoon, tilintarkastukseen, tarkastuslautakunnan toimintaan ja tilinpäätöskäsittelyyn. Väite siitä, että kaupungin omaisuuseriä ei olisi listattu tai kiinteistöjen ja kaupungin omistamien yritysten tasearvot eivät vastaisi nykytilannetta, ovat harhaanjohtavia. Jokainen kaupungin omistama tasearvollinen omaisuuserä ja yksittäinen hyödyke on kirjattu kaupungin kirjanpitojärjestelmään hankintahinnallaan ja siitä tehdään vuosittain poistot kaupunginvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Poistoajat tehdään neljä kertaa vuodessa, joten kunkin hyödykkeen tasearvo määritellään kvartaaleittain.

Valtuusto hyväksyy vuosittain hyväksyessään kaupungin ja kaupunkikonsernin tilinpäätöksen, kaupungin omaisuuserät niiden kirjanpitoarvojen mukaisina. Kuntien ja kuntayhtymien kirjanpitoa ohjataan ja säädellään kirjanpitolautakunnan kuntajaoston tekemillä ohjeistuksilla ja lausunnoilla sekä tilintarkastajan tarkastustehtävässään tekemien havaintojen ja lausuntojen perusteella. Niinpä kaupungin eri omaisuuserät ovat moniportaisen seurannan ja valvonnan alaisia, eikä niiden arvotus poikkea muiden kuntien omaisuuserien arvottamisesta.

Ennan valtuuston tilinpäätöskäsittelyä kaupungin kirjanpidossa olevat omaisuuserät käydään läpi tilintarkastajan ja tarkastuslautakunnan toimesta. Tarkastuslautakunnalle esitellään kaupungin omaisuuserät tarvittaessa laajemmin ja tarkastuslautakunnalla on oikeus tarkastustehtävää tehdessään saada käyttöönsä listaukset kaikista hyödykkeistä. Kaupunginvaltuuston tehtävänä sen sijaan ei ole käydä läpi omaisuuserien listaksia ja määritellä hyödykkeiden arvoja muutoin, kun

päättämällä poistosuunnitelmasta. Kaupunginvaltuusto voi perustelluista syistä muuttaa poistosuunnitelmaa tietyin rajauksin. Kuntien hyödykeryhmittäiselle poistosuunnitelmalle on annettu poistoaikojen osalta vähimmäis- ja enimmäispoistoajoja riippuen hyödykkeestä, joiden sisällä suunnitelmaa voidaan muuttaa. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut kunnille ja kuntayhtymille yleisohjeen suunnitelman mukaisista poistoista. Yleisohje on **liitteenä 2**.

Kaupungin velkaantumisaste esitetään vuosittain tilinpäätöksessä ja tarvittaessa useamminkin, eikä kaupungin velkaantumisasteeseen voida vaikuttaa omaisuuserien uudelleen arvottamisella tai listaamisella, kuten valtuustoaloitteessa tuodaan esille. Sen sijaan velkaantumista voidaan estää mm. paremmalla investointisuunnittelulla ja kaupungin omaisuuseriä myymällä.

Valmistelija

Talous- ja kehittämisjohtaja Tuula Kuvaja, 040 730 0236

Esittelijä

Kaupunginjohtajan varahenkilö Säärelä Marjo Kemijärvi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä osaltaan valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen ja esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto toteaa valtuustoaloitteen tältä osin loppuun käsitellyksi.

Päätös

Kari-Antti Virkkula esitti, että valtuustoaloitteen mukaisesti uudelleen arvioidaan eri omaisuuserät ja ne tuodaan tiedoksi valtuutetuille. Ei tehdä reaalityalouden selvittämistä sanan varsinaisessa merkityksessä. Työstä raportoidaan toimielimille kokouksissa ja työ aloitetaan heti päätöksenteon jälkeen.

Esitys kannattamattomana raukesi.

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä osaltaan valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen ja esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto toteaa valtuustoaloitteen tältä osin loppuun käsitellyksi.